

VRIJHEIDS WANDELING in IJMUIDEN CENTRUM

- Start: Monument voor de Gevallen op Plein 1945
- Einde: De Oekraïense Vlag op Plein 1945
- Duur: Ongeveer 1 uur
- Voor: Jongens en meisjes van 10-12 jaar onder begeleiding van een leerkracht, ouders of oma en opa.
- Doel: Samen spreken en lezen over dit onderwerp om hierover meer te weten te komen.

Opmerking: Alle info is voor extra kennis, en kan worden voorgelezen en besproken. Alle opdrachten en vragen zijn op volgorde genummerd. Er worden geen punten gegeven voor juiste antwoorden. De vragen en de zelf gegeven antwoorden zijn bedoeld om met elkaar het gesprek te voeren over het onderwerp vrijheid.

INFO:

September 1939 tot mei 1940: Nadat de Tweede Wereldoorlog uitbrak, verklaarde Nederland zijn neutraliteit. Toch vielen de Duitse soldaten ons land binnen en bezetten het. Op 14 mei 1940 werd Rotterdam plat gebombardeerd en gaf Nederland zich de volgende dag over aan Nazi-Duitsland.

Van mei 1940 tot juni 1941 werden er veel nieuwe banen gecreëerd in opdracht van de Duitsers. Er was toen een tamelijk milde bezetting, ook door de aanpak van Arthur Seyss-Inquart. Maar er kwamen steeds meer mensen in **VERZET** tegen de Duitse bezetters.

Van juni 1941 tot juni 1944: De oorlog werd heftiger. De Duitse bezetters eisten steeds meer van ons waardoor alle mensen het steeds moeilijker kregen. Nederlanders van Joodse afkomst werden weggevoerd.

Van juni 1944 tot mei 1945 werden de omstandigheden nog veel slechter. Langzaam verloren de Duitse bezetters controle over de situatie. De Geallieerden bevrijdden het grootste deel van het zuiden. Vooral het noorden en het westen leden onder de Hongerwinter. Op 5 mei 1945 gaven de Duitsers zich over.



START: Op het monument lees je:
ÉÉN KOERS ÉÉN STRIJD DE VRIJHEID

1: Aan welk beroep denk je bij deze man?

Loop nu rond het monument.

2: Aan welke beroepen denk je bij de andere twee mannen?



3: Wat lees je rechts hiervan? “1940-1945.....”

4: Hoe werden de Duitsers toen ook wel genoemd? Vraag dit nu aan iemand.

> Loop rechts van dit monument tot het Stadhuis en steek daar voorzichtig het zebrapad over.

> Loop aan de overkant meteen linksaf.

> Loop rechtdoor op deze stoep tot de hoek en loop rechtsaf de **Lagersstraat** in.

> Loop door tot de volgende straathoek en steek de straat voorzichtig over.

5: Wat lees je op dit straatnaambordje?

6: Wat betekent “gefusilleerd”?

INFO: Deze scheepsmachinist woonde met zijn vrouw en 3 kinderen in IJmuiden. Hij deed illegaal werk en werd op Forteiland vastgezet. Hij ontsnapte en dook onder in Rotterdam. Zijn zoon helpt hem en wordt door de Duitsers gepakt met een tas met wapens. Zijn zoon kwam nooit meer terug. Thomas Stol wordt ook gearresteerd en daarna meteen gefusilleerd met 10 andere verzetsstrijders.



7: Wat is een verzetsstrijder?

> Loop de Stolstraat tot het eind door.

> Ga links de hoek om en loop deze straat verder door tot de volgende hoek.

8: Wat lees je op dit straatnaambordje?

9: Wat is een concentratiekamp?

INFO: Jan verhuist vanuit Zeeland met zijn gezin naar IJmuiden, tegenover de grote vuurtoren. Hij wordt controleur bij de Visserijcentrale. Het havengebied moet ontruimd worden. Zijn gezin evacueert naar Santpoort maar hij blijft thuis. Hij brengt zijn gezin weer thuis. Jan saboteert vistreinen en stuurt Joden met de vissers mee. Hij wordt verraden maar het verzet gaat in zijn woning verder.



10: Wat betekent saboteren?

> Steek de straat over.

11: Wat lees je op dit straatnaambordje?

INFO: Adriaan woonde met zijn ouders, broer en zussen in IJmuiden. Hij wordt verslaggever voor een aantal kranten. Hij helpt steeds meer mensen met formulieren invullen, verstuurt pakjes en geeft spullen aan onderduikers. Hij wordt verhoord en duikt onder in Eindhoven. Daar wordt hij verraden en meegenomen. Na verschillende concentratiekampen wordt hij ziek en sterft in het laatste concentratiekamp.



12: Wat zijn onderduikers?

> Loop linksaf de Gijtsenstraat in tot de hoek van de Lagersstraat.

> Loop rechtsaf de Lagersstraat verder in.

13: Om de volgende hoek staat het volgende straatnaambordje. Wat lees je hier?

14: Met welke voornaam werd hij aangesproken?

INFO: Hij was chauffeur bij de Hoogovens en kaderlid van de Communistische Partij Nederland. Jan woont met zijn vrouw en dochtertje in IJmuiden en verspreidt illegale krantjes. Hij duikt onder bij boeren. Zijn vrouw helpt hem verder met het verzet en wordt later ook gearresteerd. Samen met Hannie Schaft pleegt Jan Bonekamp een aanslag op een foute politiemann waarbii hij levensgevaarlijk gewond raakt. Hij wordt gearresteerd en in het ziekenhuis verhoord tot hij sterft.

15: Wat is een foute politiemann?

> Steek deze straat over en loop verder door de Lagersstraat tot de volgende hoek.

> Kijk om de hoek naar het straatnaambordje.



**16: “gevallen voor de vrijheid”
Wat lees je hier verder?**

INFO: De spionagedienst van het Velser Verzet draait op volle toeren. Nol van Broekhuijsen maakt veel kaarten van het duingebied. Hij brengt bunkers in kaart. Zijn tweelingbroer Hein doet in valse papieren. Samen met hun zuster wonen zij in IJmuiden. Op 16 februari 1945 worden de broers gevangen gezet. Hein wordt gefusilleerd.

17: Wat zijn bunkers?

> Loop deze straat aan de rechterkant uit tot de hoek.

> Steek hier **NIET** over.



18: Lees wat er op het straatnaambordje midden op straat staat. Dit is het laatste bordje.

INFO: Herman de Noo, stationschef bij de Nederlandse Spoorwegen, woont samen met zijn vrouw in Velsen. In de lente van 1943 moeten alle dienstplichtigen van het Nederlandse leger zich melden als krijgsgevangene. Dan barst de bom in

Nederland en wordt er massaal gestaakt. Ook door Herman de Noo. Hij wordt verraden en gearresteerd. Hij wordt uit andere arrestanten gekozen om gefusilleerd te worden in Amsterdam.



19: Wie kan er meer vertellen over de Tweede Wereldoorlog?

- > Loop deze straat aan de rechterkant uit en pas op met oversteken.
- > Steek het zebrapad weer over naar ons Stadhuis.
- > Loop weer naar ons Monument voor de Gevallen.

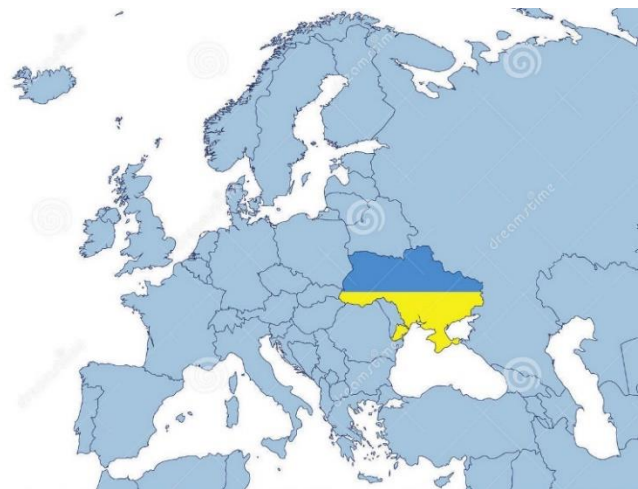
20: Welke vlag wappert er voor het monument?

21: Wat is daar nu aan de hand in dit land?

22: Hoever denk je dat het naar de Oekraïense grens is vanaf hier? Hoeveel kilometer of hoeveel uur met de auto?

23: Hoeveel Oekraïense vluchtelingen wonen hier nu in Velsen?

Bespreek dit met elkaar.



INFO: Oekraïne is het grootste land van Europa. De naam Oekraïne betekent Grensland.

24: Wat betekenen de kleuren van de Oekraïense vlag?

INFO: Sinds de in 1991 verkregen hernieuwde zelfstandigheid voert Oekraïne een blauw-gele vlag. Geel staat voor de uitgestrekte graanvelden onder de blauwe Oekraïense hemel.

Onze vlag van de Noord-Hollandse Gemeente Velsen werd in 1958 vastgesteld met diezelfde kleuren: blauw en geel. Deze kleuren komen van het wapen der gemeente: lazuur (blauw) en goud (geel) met bovenin een "Agnus Dei" (Lam Gods).

LAATSTE INFO: Op 2 juli 1945 konden de kinderen weer naar school. Op 4 en 5 juli mochten de vlaggen weer uit en kwamen er bevrijdingsfeesten. 40 procent van de bevolking van Velsen was nog afwezig veelal door evacuaties en deportaties van arbeidskrachten. Veel huizen waren door de Duitse bezetters afgebroken. Maar door de snelle wederopbouw konden veel IJmuidenaren weer terugkeren.

Dit is het einde van onze VRIJHEIDS WANDELING.

Ik hoop dat je veel geleerd hebt en verder van jouw vrijheid gaat genieten!!!

Mária de Krijger, april 2023, Historische Kring Velsen.

Bronnen:

- "ÉÉN KOERS, ÉÉN STRIJD, DE VRIJHEID" door Guus Hartendorf. Dit boekje is verkrijgbaar bij de Historische Kring Velsen voor €3,00.
- Het Jaarboek Velisena van 2020 "Oorlog en bevrijding Velsen" is eveneens verkrijgbaar bij de Historische Kring Velsen voor €5,00. Deze uitgave bevat veel informatie en verhalen van Velsenaren. Neem hiervoor contact op met secretariaat@historischekringvelsen.nl

Routekaart:

